

Многу е полесно да се биде Македонец во Србија и Црна Гора, отколку во соседните земји. Оваа држава се однесува подеднакво исто кон сите малцинства, кои живеат на нејзина територија. Во 2002 година донесе Закон за национални малцинства, врз чија основа тамошните Македонци во декември минатата година формираа Македонски национален совет. Тој функционира на ниво на самоуправа и е рамноправен со останатите 11 национални совети.

■ Разговорот го водеше: Жаклина МИТЕВСКА

☀ Госпоѓице Демниева, Заедницата на Македонците во Србија и Црна Гора на 16 април годинава во општинската зграда на Пожаревац одржа редовно Собрание. Здружението "Кочо Рацин", чиј претседател сте Вие, доби полноправно членство во Заедницата. Каков беше текот на Собранието и кои беа заклучоците?

танок, членовите на Заедницата го прифатија предлогот на македонското Здружение "Кочо Рацин", секоја година од Република Србија по еден-два автобуса со деца или членови на Заедницата да ја посетуваат Република Македонија. Потребно е во тој поглед Македонија да ни даде логистичка поддршка. Исто така, беше прифатен предлогот на Здружението "Кочо Рацин" македонскиот празник Илинден да биде под покровителство на Македонската заедница и на Советот, а носител на активностите за одбележување на илинденските денови за оваа година да биде "Кочо Рацин".

И НИЕ ПРИДОНЕСУВАМЕ ЗА

НА СЕВЕР

ДЕМНИЕВА: Точно на 16 април 2005 година се одржа редовното собрание на Заедницата на Македонците во Србија и Црна Гора, на кое ние како македонско здружение во Белград влеговме во полноправно членство на Заедницата. Собранието помина во демократска атмосфера. На него присуствуваа сите македонски здруженија во Србија, односно Здружението од Пожаревац, Панчево, Лесковац, Врање, Ниш и Белград. На седницата на Собранието имавме конструктивна дискусија и донесовме неколку заклучоци. Во иднина пред официјалните билатерални разговори кои се одвиваат меѓу двете држави Македонија и Србија и Црна Гора, премиерот Владо Бучковски, или некој претставник од Владата, или пак, државата, да одржи состанок со Заедницата, на кој ние би ги презентирале нашите проблеми, забелешки, со кои се соочуваме во местото на живеење. Решивме годинава во организација на Здружението "Кочо Рацин", во Белград да одржиме македонска вечер, која ќе биде втора од неговото основање, при што ги поканивме сите македонски здруженија од Србија, Заедницата на Македонците во Србија и Црна Гора и членовите на Националниот совет. Исто така, на тој сос-

значи, годинава Илинден би требало да се слави во Белград. Заедницата исто така се согласи со предлогот на Здружението "Кочо Рацин" од оваа година да се воспостави традиционално културно претставување на градовите на Македонија во Белград. Првиот македонски град кој ќе биде претставен на манифестацијата: "Градовите ви се претставуваат" треба да биде Велес, бидејќи тој е прогласен за град на културата, а и нашето Здружение го носи името на Кочо Рацин, градот на неговото потекло.

☀ Би Ве замолиле да ни кажете нешто повеќе за Заедницата, да ни ги наведете друштвата кои влегуваат во неа. Каква е меѓусебната комуникација меѓу нив?

ДЕМНИЕВА: Македонската заедница беше формирана на 5 јули 2003 година. Во тој момент во составот на таа Заедница имаше 4 здруженија: Здружението "Македонија" во Пожаревац, најстаро и формирано во 1996 година; Здружението "Вардар" од Ниш; Здружението "Вардар" од село Јабука - Општина Панчево; и Здружението "Илинден" од Лесковац. Сега нашата Заедница се збогати со уште 2 здруженија. Тоа е македонското Здружение "Кочо Рацин" од Белград и Здружението "Гоце Делчев"

од Врање, формирано на 12 февруари годинава. Нашата заедница брои 6 македонски здруженија. Според изјавата на претседателот на Македонската заедница Гојко Илиевски во процедура е формирање на уште две здруженија во Србија. Засега постои добра комуникација меѓу здруженијата. Всушност, основната функција на здруженијата е да се запознаеме и да се дружиме, а на тој начин да си го сочуваме јазикот, културата и обичаите на македонската нација. Една од манифестациите на која се дружевме беше и македонската вечер на Здружението "Кочо Рацин", која се одржа минатата година во хотелот "Метропол" во чест на формирањето на првото македонско здружение во Белград "Кочо Рацин" и формирање на Македонската заедница во Србија и Црна Гора. На македонската вечер дојдоа членови од сите здруженија, се надеваме дека така ќе биде и годинава. За други активности кои би требало заеднички да ги направиме е потребна материјална основа, која ние ја немаме и тоа е единствената причина што можеби нашите

МАКЕДОНСКА ВЕЧЕР ВО БЕЛИОТ ГРАД

☀ Може ли да ни кажете нешто повеќе за македонската вечер, која Вие, односно Вашето Здружение "Кочо Рацин" планира да ја организира на 28 мај годинава?

ДЕМНИЕВА: Тоа е традиционална вечер, всушност втора од основањето на нашето Здружение. Македонската вечер е придонес на космополитизмот во градот Белград. Сакаме на неа да присуствуваат сите Македонци кои живеат во Република Србија. Поканети се и претставници на македонските друштва од нашите соседни републики: Бугарија, Албанија и Грција, како и од татковината, но и владини и невладини организации. Минатата година ја имавме таа чест гости да ни бидат претставници на македонските здруженија од Бугарија, Албанија, а се надеваме дека сега ќе дојдат и од Грција, кои минатата година беа спречени да присуствуваат. Минатата година присуствуваа и претставници од Светскиот македонски конгрес, како и од владини и невладини организации. Годинава поканет е претседателот на Република Македонија, Бранко Црвенковски, премиерот Владо Бучковски, за кој се надеваме дека ќе го исполни даденото ветување и ќе присуствува на оваа македонска вечер. Воедно поканети се и министерката за надворешни работи на Република Македонија, Илинка Митрева, а од Одделот за контакти со соседите при ова Министерство, Стојан Руменовски, потоа министерот за култура Благоја Стефановски, владини и невладини организации, како и Светскиот македонски конгрес. Исто така, покана е упатена и до македонската Амбасада во Белград, до градоначалникот на град Белград, до претседателот на Нов Белград, до претставници на ОБСЕ, до тамошните министри за надворешни работи, за култура, за национални малцинства. За музичкиот дел ќе се погрижат Ансамблот на Стевче Стојковски и Вики Среброва.

традиција во Србија и Црна Гора. Фактички ние сме дванаесетто малцинство кое формира Национален совет. За нас тоа е начин на отворено комуницирање

во поглед на јазикот, културата, обичаите, традицијата. Морам да признаам дека Министерството за национални малцинства на Република Србија се трудеше максимално да ни помогне во организацијата на Советот, беше толерантна, ги согледа нашите проблеми. Едноставно ние не бевме доволно организирани, немаме база со која можеа да комуницираат (здруженија, Заедница, партија...) и беа потолерантни во однос на нашите проблеми на организирање. На денот на формирањето на Националниот совет бевме почестени со голем број претставници од Министерството за човечки и малцински права, како и голем број државни претставници и претставник на ОБСЕ. На тој начин тие докажаа дека овој Совет ја има поддршката од официјалните власти.

со официјални претставници на Република Србија. Сега имаме легитимен претставник преку кој ќе можеме да ги побараме и реализираме нашите национални права кои ни припаѓаат според Законот за национални малцинства

комуникации не се големи. Меѓутоа, на традиционалните средби или, пак, организирани средби на нашите здруженија, ние меѓусебно се покануваме и учествуваме. Прва наша заедничка манифестација под покровителство на Македонската заедница ќе биде прославата на Илинден во Белград.

☀ Од декември минатата година Македонците во Србија и Црна Гора можат да се гордеат со формираниот Македонски национален совет, кој функционира на ниво на самоуправа и е рамноправен со останатите формирани национални совети. Што за Вас Македонците претставува овој Совет?

ДЕМНИЕВА: Многу, затоа што Република Србија во 2002 година донесе Закон за национални малцинства, со кој сакаше да ги организира националните малцинства кои живеат во неа. Ние моравме да се организираме според тој Закон, тоа и го направивме. Всушност, Македонскиот совет е придонес кон остварувањето на долгата демократска

ОД ИЗБОРОТ НА МАКЕДОНСКИОТ НАЦИОНАЛЕН СОВЕТ, ДЕКЕМВРИ 2004 ГОДИНА

ДЕМОКРАТИЈАТА НИОТ СОСЕД!

☀ Македонците во оваа држава и досега биле организирани, но Македонскиот национален совет е врв на закупната Ваша досегашна работа. Како сега се однесуваат кон Вас властите на Србија и Црна Гора?

ДЕМНИЕВА: Засега коректно. Веројатно тоа е резултат на добрите билатерални односи меѓу нашите држави и се надевам дека во иднина ќе бидат уште подобри. Сега ги имаме сите услови, значи официјално сме организирани, а наскоро очекуваме Република Србија да ни одобри средства за функционирање на Националниот совет. До денес, Македонците во Србија немаат никаква економска помош, објаснувањето беше дека не сме организирани. Меѓутоа, по формирањето на Советот требаше да се иницираат буџетските средства на Србија. За жал, во декември го формиравме Националниот совет и не влеговме во Буџетот на Србија за годинава. Слушнавме дека има добри најави во смисла да ни се помогне со некои средства, а доколку не бидат во состојба тоа да го направат, се планира да влеземе во ребалансот на Буџетот. Меѓутоа, ребалансот требаше да биде во мај, но најновите информации говорат дека тоа ќе се направи во септември. Поради тоа, функционирањето на Советот малку е блокирано, бидејќи за секоја активност се потребни пари. Всушност, и за доаѓање на состаноците на Советот се трошат големи средства, а да не зборуваме за било каква друга активност. Слушнавме дека ќе се финансираат активностите, но прво ние мораме да се организираме, односно да ја формираме структурата на Националниот совет. Потребна ни е помош, но претпоставувам дека Србија ќе се однесува кон нас како и кон сите други национални совети. Не гледам причина да има поинаков критериум кон нас, бидејќи тоа е со Закон утврдено.

☀ Го избравте ли раководството на овој Совет. Кажете ни нешто повеќе за неговата организациона поставеност и за неговите активности?

ДЕМНИЕВА: Сè уште сме во фаза на избор. Избравме само претседател на Националниот совет, извршена е регистрацијата, односно завршени се сите технички работи. Како што веќе рековме, структурата на Советот, сè уште не е поставена. Можеби ќе се формира наскоро, можеби во мај, во зависност од обезбедените средства. Досега Советот немал никакви активности.

☀ Каква е комуникацијата меѓу Македонскиот и другите национални совети?

ДЕМНИЕВА: Навистина многу добра. Ни дадоа голема поддршка во моментот на формирање на Националниот совет. Тие тоа го покажаа на 11 декември, кога го формиравме Советот, беа присутни сите национални совети од Србија. Се трудеа и ние да влеземе во овој Совет. На некој начин тоа е придонес и кон демократијата во Република Србија.

☀ За разлика од останатите држави на Балканот, Македонците во Србија и Црна Гора како малцинство имаат поголеми можности за организирање. Како е да се биде Македонец во таа држава?

☀ Каква е Вашата комуникација со македонската власт. Имавте средба со премиерот Владо Бучковски. Што Ви вети?

ДЕМНИЕВА: Ние сме граѓани на Република Србија и нашите права ги бараме од официјалните институции во Србија. Меѓутоа, во билатералните разговори и во меѓународната политика, јасно е дека почнаа да функционираат средбите меѓу државните претставници од Македонија и од Србија. На 28 февруари, господинот Бучковски присуствуваше на некои билатерални разговори со државни претставници на Република Србија и изрази желба да се види и со нас, со македонската Заедница

ПОПУСТЛИВОСТ, А НЕ РАЗЕДИНЕТОСТ НА МАКЕДОНЦИТЕ

☀ Дали во Србија и Црна Гора постои синдромот на разединетост кај Македонците?

ДЕМНИЕВА: Не би рекла дека се работи за разединетост на македонската нација, туку за мекост и попустливост на македонскиот народ, кој често пати се злоупотребува, односно се искористува за наметнување други опции со различни цели. Веројатно, нашиот проблем е во нашата недоволна осознаеност и самосвест. А тоа, пак, е причината поради која ние всушност често пати сме искористувани, како во поранешната историја, така и денес.

Се надевам дека Македонците, каде и да се, ќе дејствуваат во насока на зајакнување на сопствената самосвет, затоа што само така ќе си го зачуваме сопствениот идентитет и опстанокот на нацијата.

ДЕМНИЕВА: Пред сè, ние бевме привилегирани, живеевме во една заедница во Југославија, бевме народ и бевме рамноправни. Сега ситуацијата е променета. Ние сме национално малцинство. Во Република Србија секако е неспоредливо подобро да се биде Македонец отколку во соседните земји. Овде ние имаме многу поголеми права, проблемот е што сè уште доволно не сме организирани и ни е потребно време. Знаете, за нешто што е пропуштено 10 - 15 години наназад, треба време да се осознае и да се воспостави меѓусебна комуникација. Сигурно ќе можат тие односи да бидат подобри. Можеби, поединечно има некои проблеми, но се надевам дека сè ќе биде подобро со функционирањето на Советот.

и со членовите на Националниот совет. Се сретнавме, разговаравме, а Бучковски вети дека ќе се потруди да ни помогне во согласност со неговите можности. Конкретно, баравме да се обезбедат некакви простории за Здружението "Кочо Рацин" и за Националниот совет, за да можат тие да функционираат. Господинот Бучковски вети дека ако Србија ѝ го врати деловниот простор кој некогаш и припаѓал на Република Македонија, ќе се потруди тој проблем да биде решен позитивно. Исто така, побаравме да ни се обезбеди логистичка поддршка за организирана посета на два автобуса со Македонци од Србија и Црна Гора со цел запознавање со културните центри и знаменитости на Република Македонија, како и воспоставување на традиционално културно претставување на градовите на Македонија во Белград.